

Ο Πατρ. Κωνσταντινουπόλεως Χρύσανθος Α΄ (1768-1834)

/ [Ιστορία - Εθνικά Θέματα](#)

Λένε πώς ή επανάληψη είναι μητέρα της μάθησης. Όταν όμως πρόκειται για άτομα που ξεπέρασαν τον ανθρώπινο μέσο όρο και ανυψώθηκαν – μέ την αξία, την προσωπικότητα και την προσφορά τους – στο Πάνθεο της Έλληνικής Ιστορίας, τότε ή μνημόνευση του ονόματός τους και των επιτευγμάτων τους είναι ήθικά και έθνικά επιβεβλημένα. Μία τέτοια φωτεινή και χαρισματική προσωπικότητα υπήρξε και ο Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως Χρύσανθος ο Α΄! Ο Χρύσανθος ξεκίνησε από τα πάτρια χώματα της σκλαβωμένης – τότε – Μακεδονίας και συγκεκριμένα από τό Κάτω Γραμματικό Βερμίου, διψώντας για μόρφωση, προσφορά στον πάσχοντα Έλληνισμό και στον πλησίον του – τόν Έλληνα ραγιά.

Τόν τόπο τότε, τήν Ἑλλάδα ὁλόκληρη, διαφέντευε τύραννος σκληρός καί ἀνελέητος, ὁ Τοῦρκος δυνάστης, πού ἐκτός ἀπό τή διαρπαγή τῶν πλούσιων προϊόντων της μακεδονικῆς γῆς, ἄρπαζε περιουσίες, ἔκαιγε χωριά ὁλόκληρα, δυνάστευε τούς δυστυχεῖς Ἕλληνες, ἔτσι πού πολλές φορές ὁ θάνατος ἦταν ἡ λύτρωση γι' αὐτούς.

Ὁ Χρῦσανθος ξεκίνησε τίς σπουδές του ἀρχικά στήν Κοζάνη, μεγάλο κέντρο τῶν γραμμάτων τήν ἐποχή ἐκείνη, ὅπου σύντομα χειροτονήθηκε διάκονος ἀπό τόν δραστήριο Μητροπολίτη Θεόφιλο καί στή συνέχεια φοίτησε στίς Σχολές τῆς Νάουσας καί τῆς Θεσσαλονίκης. Ἀμέσως μετά ἀρχίζει ἡ ραγδαία ἱερατική του ἐξέλιξη. Στή Θεσσαλονίκη χειροτονήθηκε ἱερέας καί πολύ σύντομα Ἀρχιμανδρίτης στήν ἐκκλησία τῆς Ὑπαπαντῆς.

Ὁ Χρῦσανθος, παράλληλα μέ τά θρησκευτικά του καθήκοντα, διακρίνεται καί γιά τό φιланθρωπικό, ἐκπαιδευτικό καί ἐθνικό του ἔργο. Ἡ ἐξέλιξη του εἶναι ραγδαία, ἀνάλογη τῆς λαμπερῆς προσωπικότητάς του. Τό 1799 – μόλις 31 ἐτῶν – ἐκλέγεται Μητροπολίτης Βεροίας. Τό 1804, κατά τήν ἐπιδρομή τοῦ Ἀλῆ πασᾶ, καταλυτική εἶναι ἡ παρέμβαση τοῦ Χρῦσανθου, πού μέ ἐπίπονες διαπραγματεύσεις μέ τόν τύραννο, σώζει τήν πόλη ἀπό ὀλοκληρωτική καταστροφή.

Τό 1807 ἱδρύει στή γενέτειρά του, τό Κάτω Γραμματικό, Σχολή Ἑλληνικῶν Γραμμάτων καί πλούσια βιβλιοθήκη.

Τό 1811 μετατίθεται στίς Σέρρες, ὅπου καί ἐκεῖ διακρίνεται γιά τό κοινωφελές καί πατριωτικό ἔργο, πού προσφέρει ἀκούραστα.

Τό 1818 μυεῖται στή Φιλική Ἑταιρεία καί μέ τή σειρά του μυεῖ τόν Ἐμμανουήλ Παππᾶ, τόν μετέπειτα ἀρχιστράτηγο τοῦ ἀγῶνα γιά τήν ἀνεξαρτησία στή Μακεδονία. Τό 1821, μέ τήν ἔκρηξη τῆς Ἑλληνικῆς Ἐπανάστασης, οἱ Σέρρες κινδύνεψαν μέ ἀφανισμό ἀπό τούς Τούρκους, ἀλλά καί πάλι ἡ δυναμική παρέμβαση τοῦ Χρῦσανθου στίς Τουρκικές Ἀρχές ἀπέτρεψε τόν κίνδυνο τῆς καταστροφῆς καί ἔσωσε τήν πόλη.

Ἡ μεγάλη ὥρα γιά τόν Χρῦσανθο φτάνει τό 1824. Στίς 9 Ἰουλίου ἐκλέγεται πανηγυρικά Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, ὡς Χρῦσανθος ὁ Α΄! Ἡ παρουσία του στόν Πατριαρχικό Θρόνο, παρότι σύντομη, κρίνεται ἀπό τούς ἱστορικούς ὡς πολύ θετική καί ἀποδοτική. Σέ πολύ δύσκολους χρόνους καί σέ χαλεπές ἐποχές, κατόρθωσε νά βάλει τήν προσωπική του σφραγίδα σ' ἕνα πλῆθος ἐκκρεμοτήτων καί προβλημάτων πού ταλάνιζαν τήν Ἐκκλησία καί τόν κλῆρο. Στήριξε τή σωστή λειτουργία τῶν ἐκκλησιαστικῶν ἰδρυμάτων, φρόντισε γιά τή δίκαιη διαχείριση τῆς ἐκκλησιαστικῆς περιουσίας, διέσωσε ἐκκλησίες καί μοναστήρια ἀπό τόν

άφανισμό, υποστήριξε και περιέθαλψε τόν κατώτερο κληρο, περιέθαλψε τίς χήρες και τά όρφανά και έλεγξε μέ αúστηρότητα τούς λίγους έπίορκους τής χριστιανικής πίστης.

Ό Χρύσανθος παύθηκε από τόν Σουλτάνο τό 1826, έξορίσθηκε στην Καισάρεια και «έκοιμήθη» στην Πριγκηπόννησο τό 1834, σέ ήλικία 66 έτών.

Αúτά όλα πολύ περιεκτικά και μέ πολύ λίγες γραμμές σάν προσφορά στην Έθνική μνήμη. Γιατί είναι χρέος όλων μας ή απόδοση τιμών σ' αúτούς πού κλήθηκαν από τό Γένος «νά φυλάττουν Θερμοπύλες». Για νά θυμοúνται οί παλαιότεροι και νά μαθαίνουν οί νεώτεροι.

Πηγή: cognoscoteam.gr